

STORTINGET

Innst. 35 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:14 S (2025–2026)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Maren Grøthe og Erling Sande om «avdirektørifisering»

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen redusere antallet direktører i staten og i statseide foretak med minst 20 prosent.
2. Stortinget ber regjeringen redusere antallet mellomledere i staten og i statseide foretak med minst 10 prosent.
3. Stortinget ber regjeringen innføre en «avdirektørifiseringspolitikk» for offentlig sektor, som innebærer at man i relevante beslutningsprosesser i fremtiden vurderer kritisk om antallet direktører og andre ledere kan reduseres, og at hovedregelen skal være at man ikke oppretter nye direktørstillinger.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 21. oktober 2025 til Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet ved statsråd Karianne O. Tung bedt om en vurdering av forslaget.

Statsråd Karianne O. Tung, som ansvarlig for den sektorovergripende forvaltnings- og arbeidsgiverpolitikken i staten, svarer i vedlagte brev av 5. november 2025 på den delen av spørsmålene som fremgår av representantforslaget som gjelder staten som rettssubjekt. Statsrådets svar på den delen som gjelder statseide foretak, er koordinert med næringsministeren, som er ansvarlig for forvaltning av statens eierpolitikk, og med helse- og omsorgsministeren og samferdselsministeren, som forvalter eierskap i henholdsvis helsesektoren og samferdselssektoren. Statsråden har også mottatt innspill fra forsvarsministeren.

Komiteen har invitert til skriftlige høringsinnspill til saken, men har ikke mottatt innspill.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Konstanse Marie Alvær, Isak Veierud Busch, Sigurd Kvammen Rafaelsen og Solveig Vestenfor, fra Fremskrittspartiet, Bjørn Larsen, Rune Midtun, Helge André Njåstad og Erlend Wiborg, fra Høyre, Mudassar Kapur og Tage Pettersen, fra Sosialistisk Venstreparti, Anne Lise Gjerstad Fredlund, fra Senterpartiet, Bengt Fasteraune, fra Rødt, lederen Hanne Beate Stenvaag og fra Miljøpartiet De Grønne, Marius Langballe Dalin, viser til Dokument 8:14 S (2025–2026) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Maren Grøthe og Erling Sande om «avdirektørifisering».

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne, ønsker at byråkratiet i landet reduseres slik at ressurser frigjøres til tjenesteproduksjon fremfor byråkrati.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Rødt og Miljøpartiet De Grønne, merker seg statsrådens vurdering, der det blant annet fremheves at organiseringen av statlige virksomheter som hovedregel bør avgjøres lokalt i den enkelte virksomhet i dialog med tillitsvalgte, og at statsansattelovens regler om stillingsvern gjør tvungen reduksjon krevende. Statsråden viser til at lønnsutgiftene til toppledere i statsforvaltningen utgjør om lag 0,4 pst. av statens totale lønnsutgifter, og at en tallfestet reduksjon kan ha utilsiktede konsekvenser for styring, kvalitet og ansvarlighet i offentlig sektor. Videre understrekes det at det fremgår av eierskapsmeldingen at statens eierskap skal utøves i tråd med selskapslovgivningens ansvars- og rollefordeling, og at hvis staten som eier skal instruere de statlige foretakene til å endre organisering, vil dette bryte med statens eierpolitikk og selskapslovgivning.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre og Miljøpartiet De Grønne, viser til at statsråden anbefaler at representantforslaget ikke vedtas, men deler intensjonen om effektiv ressursbruk og viser til pågående tiltak, herunder effektiviseringskrav i statsbudsjettet og prosjekt for forenkling i helsetjenesten. Dette flertallet deler vurderingen av at antall ledernivåer bør vurderes kritisk og restriktivt, men konstaterer at en rigid prosentvis reduksjon kan være lite hensiktsmessig og vanskelig å gjennomføre innenfor gjeldende regelverk og eierpolitikk.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Miljøpartiet De Grønne viser til at det er fremmet tre forslag i representantforslaget. Disse medlemmer merker seg at forslaget fremmes av Senterpartiet, som inntil nylig satt i regjering og derfor er medansvarlig for den situasjonen som representantforslaget peker på som utfordrende.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener utviklingen med flere direktører i staten og statlige virksomheter er uheldig. Disse medlemmer viser til at denne utviklingen også har skjedd på Senterpartiet sin vakt, og mener forslagene som Senterpartiet har fremmet, ikke vil løse utfordringene. Disse medlemmer mener det trengs mer målrettet jobbing, og budsjettene må presse på plass tiltak for at man skal få en reell avbyråkratisering. Disse

medlemmer er opptatt av å kutte offentlig sløsing og redusere byråkratiet, og mener at byråkrati, køer og krav skal bygges ned slik at folk raskere og enklere kan realisere sine drømmer, enten det handler om bolig eller en gründeridé som vil bidra til samfunnets neste arbeidsplasser. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet vil skape en offentlig sektor som prioriterer muligheter og spiller på lag med innbyggerne og bedriftene. Disse medlemmer mener antall forvaltningsnivåer, antall direktorater og underliggende etater må reduseres. Den offentlige virksomheten må avgrensnes, og det må skilles mellom forvaltningsrollen og tjenesteutøvelsen. Disse medlemmer mener det er viktig å gjennomgå forvaltningen for å forenkle og forbedre ressursbruken i offentlig sektor, og å stille tydelige effektiviseringskrav til offentlige virksomheter. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sine tidligere alternative budsjett har foreslått å avvikle fylkeskommunen og statsforvalteren og effektivisere offentlig sektor.

Komiteens medlemmer fra Høyre deler forslagsstillernes mål om en mer effektiv, brukerorientert og bærekraftig offentlig sektor, der mest mulig av ressursene går til førstelinjen. Disse medlemmer sin tilnærming er å redusere byråkrati og kostnader gjennom systematisk effektivisering, bedre organisering, økt bruk av digitalisering og tydeligere prioriteringer. I tillegg er disse medlemmer tydelige på at det er et mål å arbeide for moderate lederlønninger i offentlig sektor og offentlig eide selskaper.

På denne bakgrunn støtter disse medlemmer ikke forslagene som er fremmet i representantforslaget.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne deler intensjonen i representantforslaget om å redusere unødvendig byråkrati og å sikre at mest mulig av ressursene i staten og statseide foretak brukes nærmest mulig tjenestene.

Ledelse er et viktig fag som skal bidra til kvalitet, faglig utvikling og gode arbeidsmiljøer. En politikk for «avdirektørifisering» må derfor ikke handle om fravær av ledelse, men om riktig ledelse som bygger på tillit, faglig forankring og reell medvirkning fra ansatte.

Disse medlemmer viser til at sterk sentralisering av lederfunksjoner de siste årene har bidratt til å svekke lokalt handlingsrom og flytter makt bort fra tjenestene og distriktene. En mer tillitsbasert og desentralisert ledelse vil kunne styrke fagmiljøene, gi bedre beslutninger og bidra til å spre makt og kompetanse i hele landet.

Videre mener disse medlemmer at lederlønningene i staten og statseide foretak må holdes på et moderat nivå. Store lønnsforskjeller mellom toppledere

og ansatte skaper ulikhet og svekker tilliten til offentlig sektor. Staten bør gå foran som arbeidsgiver med åpenhet og moderasjon i lederlønnsutviklingen, og sikre at lønnsnivået står i rimelig forhold til ansvar og oppgaver.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for tillitsbasert og desentralisert ledelse i staten og i statseide foretak, som reduserer unødvendige ledernivåer, styrker lokal og faglig innflytelse og fremmer moderasjon i lederlønninger.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre en «avdirektøriseringspolitikk» for offentlig sektor, som innebærer at man i relevante beslutningsprosesser i fremtiden vurderer kritisk om antallet direktører og andre ledere kan reduseres, og at hovedregelen skal være at man ikke oppretter nye direktørstillinger.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet er bekymret for den store veksten som har vært i staten de siste årene i antall direktører og ledere. Oppgaven til staten er å sørge for gode tjenester til innbyggerne og næringslivet, men med stadig flere ledere og direktører fører dette til mer byråkrati, økt avstand til de i førstelinjen og økt offentlig pengebruk.

Dette medlem vil trekke fram eksempler slik som de store statlige reformene som regjeringen Solberg gjennomførte: jernbanereformen, politireformen og omorganisering av Statens vegvesen til divisjoner. Dette førte til en vekst i antall direktører og ledere uten at tjenestene til innbyggerne og næringslivet ble bedre.

Dette medlem vil redusere antall direktører og ledere i staten og flytte ressursene over til de som jobber i førstelinjen.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen redusere antallet direktører i staten og i statseide foretak med minst 20 prosent.»

«Stortinget ber regjeringen redusere antallet mellomledere i staten og i statseide foretak med minst 10 prosent.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til representantforslaget og deler forslagsstillernes intensjon, men mener at en reduksjon i antall ledere må tilpasses situasjonen i den enkelte virksomhet, og at felles måltall på tvers av staten og statseide foretak ikke er den beste

måten å gjøre dette på. Dette medlem mener at en reduksjon i antall ledere bør løses ved omorganisering, naturlig avgang og nyansettelser, og ikke gjennom slutt-pakker og liknende virkemidler.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne deler forslagsstillernes intensjon om å redusere byråkrati og unødvendige offentlige utgifter. Dette medlem mener imidlertid at det ikke er hensiktsmessig at Stortinget gjør vedtak om en tallfestet reduksjon i antall direktører og mellomledere slik forslagsstillerne legger opp til. Dette medlem mener i tråd med forslagsstillernes intensjon at etablering av nye direktørstillinger bør vurderes mer kritisk.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det i relevante beslutningsprosesser i staten og i statseide foretak gjøres en kritisk vurdering av om antallet direktører og andre ledere kan reduseres, og at hovedregelen skal være at man ikke oppretter nye direktørstillinger.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for en kritisk gjennomgang av hvordan hver enkelt statlig virksomhet reguleres og ledes, med mål om å fjerne ikke-kritisk detaljstyring, og sørge for at ledere har som hovedoppgave å være tett på sine fagfolk og legge til rette for at de skal være trygge og kunne gjøre en god jobb og yte best mulige tjenester.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for tillitsbasert og desentralisert ledelse i staten og i statseide foretak, som reduserer unødvendige ledernivåer, styrker lokal og faglig innflytelse og fremmer moderasjon i lederlønninger.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen innføre en «avdirektøriseringspolitikk» for offentlig sektor, som innebærer at man i relevante beslutningsprosesser i fremtiden vurderer kritisk om antallet direktører og andre ledere kan reduseres, og at hovedregelen skal være at man ikke oppretter nye direktørstillinger.

Forslag fra Senterpartiet:*Forslag 3*

Stortinget ber regjeringen redusere antallet direktører i staten og i statseide foretak med minst 20 prosent.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen redusere antallet mellomledere i staten og i statseide foretak med minst 10 prosent.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 5*

Stortinget ber regjeringen sørge for at det i relevante beslutningsprosesser i staten og i statseide foretak gjøres en kritisk vurdering av om antallet direktører og andre ledere kan reduseres, og at hovedregelen skal være at man ikke oppretter nye direktørstillinger.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen sørge for en kritisk gjennomgang av hvordan hver enkelt statlig virksomhet reguleres og ledes, med mål om å fjerne ikke-kritisk detalj-

styring, og sørge for at ledere har som hovedoppgave å være tett på sine fagfolk og legge til rette for at de skal være trygge og kunne gjøre en god jobb og yte best mulige tjenester.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:14 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Maren Grøthe og Erling Sande om «avdirektørfisering» – vedtas ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 25. november 2025

Hanne Beate Stenvaag

leder

Helge André Njåstad

ordfører

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet v. statsråd Karianne Oldernes Tung

Vår ref.:
2025/2823

Deres ref.:

Dato:
21.10.2025

Dokument 8:14 S (2025–2026) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Maren Grøthe og Erling Sande om «avdirektørifisering»

Kommunal- og forvaltningskomiteen har til behandling Dokument 8:14 S (2025–2026) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Maren Grøthe og Erling Sande om «avdirektørifisering».

Komiteen ber om statsrådens vurdering av forslaget, og at statsråden koordinerer sitt svar med eventuelt andre berørte departementer. Komiteen ber om at vurderingen foreligger innen tirsdag 4. november.

Forslaget er publisert på stortinget.no: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2025-2026/dok8-202526-014s/>

Med hilsen

Hanne Beate Stenvaag
komitéleder

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Statsråden

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/2968-3

Dato
5. november 2025

Dokument 8:14 S (2025-2026) Representantforslag fra representantene Trygve Slagsvold Vedum, Maren Grøthe og Erling Sande om «avdirektørifisering»

Jeg viser til brev av 21. oktober 2025 der kommunal og forvaltningskomiteen ber om uttalelse om representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Maren Grøthe og Erling Sande om «avdirektørifisering».

Jeg er som digitaliserings- og forvaltningsminister ansvarlig for den sektorovergripende forvaltnings- og arbeidsgiverpolitikken i staten og svarer for den delen av spørsmålene som gjelder staten som rettssubjekt. Svar på den delen av spørsmålene som gjelder statseide foretak er koordinert med næringsministeren som ansvarlig for forvaltning av statens eierpolitikk og med helse- og omsorgsministeren og samferdselsministeren som forvalter statens eierskap for foretak i hhv. helsesektoren og samferdselssektoren. Jeg har også mottatt innspill fra forsvarsministeren. Spørsmål 1 og 2 handler hhv. om reduksjon av antall direktører og reduksjon av antall mellomledere, men reiser begge de samme prinsipielle vurderingene og behandles under ett.

- 1. Stortinget ber regjeringen redusere antallet direktører i staten og i statseide foretak med minst 20 prosent.**
- 2. Stortinget ber regjeringen redusere antallet mellomledere i staten og i statseide foretak med minst 10 prosent.**

Statsforvaltningen må organiseres på en måte som sikrer tilstrekkelig politisk styrbarhet med klare ansvarsforhold og effektiv oppgaveløsning. Antall virksomheter og dermed antall

toppledere må vurderes kritisk og jevnlig. Det nevnes i denne sammenheng at lønnsutgiftene til topplederne i statsforvaltningen (det statlige tariffområdet) utgjør om lag 0,4 prosent av de totale lønnsutgiftene i staten.

Som hovedregel er det den enkelte statlige virksomhet som bestemmer hvordan den skal organisere seg innenfor samfunnsoppdraget og budsjettet virksomheten disponerer. Dette gjøres som oftest etter forhandlinger med de tillitsvalgte. Regjeringen har tillit til at man finner gode og omforente løsninger mellom ledelse og tillitsvalgte, og ønsker ikke å overprøve en enighet mellom partene i virksomhetene. Har man først ansatt noen i en lederstilling, har statsansatteloven også regler om stillingsvern og prosesser som må følges.

Representantforslaget, som innebærer at regjeringen må instruere departementene og deres underliggende virksomheter om en tallfestet prosentvis reduksjon i antall direktørstillinger og mellomlederstillinger, vil innebære styring av forhold som best vurderes lokalt i den enkelte virksomhet, i dialog med de ansattes organisasjoner. Representantforslaget bør derfor ikke vedtas.

Selskapene/foretakene hvor staten er eier, er egne rettssubjekter og følges opp i tråd med statens eierpolitikk, jf. eierskapsmeldingen (Meld. St. 6 (2022–2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – statens direkte eierskap i selskaper) som et bredt storting stilte seg bak ved behandling av meldingen. Av eierskapsmeldingen fremgår det at statens eierskap skal utøves i tråd med selskapslovgivningens ansvars- og rollefordeling, mellom staten som eier på den ene side og styret og daglig ledelse på den annen side. Etter selskapslovgivningen er det styret og daglig ledelse som er ansvarlig for forvaltningen og driften av selskapet, herunder at virksomheten organiseres på forsvarlig vis.

Staten som eier stiller forventninger til styrene i selskapene, og er bl.a. opptatt av at styret jevnlig vurderer om selskapets organisering fremmer selskapets mål og strategier, og om ressursene benyttes effektivt. Styrets vurderinger av selskapets organisering følges opp som en del av eierdialogen mellom eier og styret i tråd med eierpolitikken, der det er relevant. Etter selskapslovgivningen og statens eierpolitikk er det imidlertid styret og daglig ledelse som er ansvarlig for å beslutte hensiktsmessig organisering og ledelse av selskapene. For å gi styrene handlingsrom og virkemidler til å ivareta sitt ansvar for å organisere virksomheten på en hensiktsmessig måte bør eier ikke involvere seg direkte i selskapenes interne organisering.

Representantforslaget som her er fremsatt, om at staten som eier skal instruere de statseide foretakene om endret organisering, bryter med statens eierpolitikk og selskapslovgivningen, og bør ikke vedtas.

- 3. Stortinget ber regjeringen innføre en «avdirektørifiseringspolitikk» for offentlig sektor, som innebærer at man i relevante beslutningsprosesser i fremtiden vurderer kritisk om antallet direktører og andre ledere kan reduseres, og at hovedregelen skal være at man ikke oppretter nye direktørstillinger.**

Regjeringen har klare forventninger om, og tillit til, at statlige virksomheter og foretak velger en intern organisering som sørger for at virksomhetens mål og samfunnsoppdrag blir løst på en mest mulig kostnadseffektiv og formålstjenlig måte. At ressursene i stat og kommune benyttes effektivt er avgjørende for å gi innbyggerne gode tjenester og for at tilliten til forvaltningen skal opprettholdes. Regjeringen har i statsbudsjettet for 2026 foreslått å etablere et prosjekt for forenkling og forbedring i forvaltningen av helsetjenestene. På Helse- og omsorgsdepartementets ramme er det foreslått et effektiviseringskrav på totalt 300 millioner kroner, som skal komme pasientene til gode.

Forslagsstillerne reiser en viktig debatt om ressursbruk i offentlig forvaltning. Antall ledernivåer og direktørstillinger bør vurderes kritisk og restriktivt. Selv om intensjonen bak forslaget kan være forenkling og kostnadsreduksjon, kan en slik politikk likevel ha utilsiktede konsekvenser som svekker styring, kvalitet og ansvarlighet i offentlig sektor. Staten står overfor store reformer og omstillinger i årene framover. Det vil kunne medføre både organisatoriske konsekvenser og føre til endringer for mange ansatte. Omstillingene skal gjennomføres i tråd med etablerte retningslinjer for omstilling i staten og med involvering av tillitsvalgte og ansatte. Det vil også stille store krav til god ledelse i staten. Innenfor velferdstjenestene er det en høyt prioritert målsetting å flytte ressurser fra byråkrati til førstelinjen med pasientbehandling og brukermøter. Manglende ledelseskapasitet kan medføre at slike prosesser bli dårlig gjennomført, med negative konsekvenser for både ansatte og brukere. På samme måte trenger forsvarssektoren tilstrekkelig lederkompetanse og kapasitet når Stortinget på bakgrunn av den sikkerhetspolitiske situasjonen har vedtatt at forsvarssektoren skal styrkes og vokse i årene som kommer.

Med hilsen

Karianne Oldernes Tung